

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	SOU-samråd Q og R om julehjælp
Dato / tid	12. januar kl. 12.00-13.00.
Talens varighed	12-14 min
Sted	Folketinget

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål Q

Hvad mener ministeren er årsagerne til stigningen i antallet af ansøgninger om julehjælp? Ministeren giver på TV2-News den 2. december 2016 indtryk af, at det kan skyldes, at flere mennesker har fået øjnene op for muligheden for julehjælp. Hvilke overvejelser gør ministeren sig om kontanthjælpsloftet i forbindelse med stigningen i antallet af ansøgninger om julehjælp?

Samrådsspørgsmål R

Når ministeren på TV2-News den 2. december 2016 bedyrer, at det gør "stort" indtryk, at der er sket en fordobling i antallet af julehjælpsansøgninger hos eksempelvis Dansk Folkehjælp, hvad påtænker ministeren så faktisk at gøre ved det?

[Indledning]

I de to spørgsmål til dette samråd er jeg blevet bedt om at forholde mig til en stigning i antallet af ansøgere om julehjælp. Det ene spørgsmål handler om, hvad årsagerne er, og hvilken rolle kontanthjælpsloftet spiller. Det andet spørgsmål handler om, hvad jeg påtænker at gøre ved det.

Jeg vil besvare spørgsmålene samlet. Lad mig indledningsvist give det helt korte svar for derefter at uddybe. Jeg vil gerne slå fast, at stigningen gør et stort indtryk, og det er da noget, som jeg vil handle ud fra som børne- og socialminister. Men jeg vil også tilføje – og det er i virkeligheden her, jeg tror, at detaljen ligger begravet – at antallet af ansøgere skyldes mange ting, men også grundlæggende, at det er en meget kompleks problemstilling, der skal løses med sociale indsatser, der virker.

[Årsagerne til stigning i julehjælp]

Gennem de senere år har mange organisationer uddelt julehjælp, og det er rigtigt godt. En del af forklaringen er selvfølgelig, at for

nogle, så rækker penge kun til det mest nødvendige i hverdagen.

Men en del af forklaringen er nok også, at julehjælpen er lykkedes, og flere er således med årene blevet opmærksomme på initiativet. Det gør en stor forskel, at så mange frivillige lægger kræfter i og hjælper.

Der er en lang række organisationer i Danmark, som hver især giver mulighed for, at økonomisk trængte familier kan søge om julehjælp. Idet der primært er tale om frivillige organisationer, har Børne- og Socialministeriet ikke statistiske oplysninger om udviklingen i antal modtagere og kan derfor ikke redegøre for udviklingen i antallet af modtagere.

Julehjælp er et godt initiativ fra civilsamfundet. Og jeg anerkender, at der er et behov for det flotte stykke arbejde, som den frivillige sociale sektor udfører.

Men der er ingen lighedstegn mellem det antal personer, der modtager julehjælp, og omfanget af de generelle sociale udfordringer, vi har i Danmark.

Flere af organisationerne har i år meldt om en stigning i søgningen af julehjælp. Stigningen viser, at der er opmærksomhed om julehjælpen og behovet for den, men hvad

der præcist ligger bag, har jeg ikke noget dokumenteret belæg for at udtale mig om. Organisationerne peger selv på, at stigningen også skyldes, at tabuet ved at søge julehjælp er blevet mindre. Det kan være en god ting, for julehjælpen er også en indgang for organisationerne til at få udsatte mennesker til at åbne op og generelt søge hjælp til at ændre på deres situation – også når julen er forbi.

Her kunne jeg godt tænke mig at tage et eksempel ind. Jeg mødte en frivillig ude i Bellacentret, hvor Frelsens Hær i år pakkede julepakker. En frivillig, som tidligere har haft problemer med at være i et rum med mange mennesker, problemer med en struktureret hverdag. Hun havde tidligere modtaget julehjælp, og her var igennem et frivilligt arbejde blevet inddraget, så hun nu selv var en del af at pakke julehjælpen og være med til at hjælpe andre. Det synes jeg er en fin historie.

[Afsavn er langt mere end julehjælp]

Men afsavn er langt mere end julehjælp. Afsavn og sociale problemer er meget andet og langt mere komplekst end, om man har råd til at holde jul eller ej. Mit langsigtede fokus er at løse sociale problemer, så flere bliver en del af fællesskabet.

Vi risikerer at overse mennesker med reelle sociale problemer, hvis vi udelukkende fokuserer på det økonomiske. SFI peger blandt andet på, at psykisk sygdom og social udsathed er væsentlige faktorer bag materielle og sociale afsavn. Det betyder ikke, at vi skal se bort fra det økonomiske, men når vi hjælper, så skal sigtet være bredere og mere varigt.

Regeringen tror på, at alle mennesker helt generelt ønsker at tage ansvar og deltage ved fx at komme i job. Det får de også et bedre liv af – for det handler om at komme ind i fællesskabet. For nogle forudsætter det en social hjælp og støtte. Og den skal de have!

Organisationerne, der uddeler julehjælp, er heldigvis opmærksomme på, at problemerne handler om meget andet end økonomi. Netop fordi familierne ofte har andre problemer end de økonomiske, så går eksempelvis en stor del af pengene fra Mødrehjælpens juleindsamling til social rådgivning og økonomisk rådgivning.

Det er efter min mening den helt rigtige tilgang, for det kan hjælpe familierne med at løse deres problemer, så de ikke behøver søge om julehjælp igen året efter.

[Kontanthjælp]

Jeg køber ikke præmissen om, at flere søger om julehjælp alene på grund af kontanthjælpsloftet. Jeg tror på, at det også er fordi, julehjælpen har vist sig at lykkes og er blevet bredt omtalt.

Ydelsesreformer skal ikke skubbe nogen ud af fællesskabet – tværtimod. Der har i mange år bredt i Folketinget – også fra spørgerens parti – været en opfattelse af, at det at være i fællesskab, også et arbejdsfællesskab, er en rigtig god ting, og det også skal kunne betale sig at arbejde, så flere kommer ind i fællesskabet.

Kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen er indført for at sikre en fornuftig gevinst ved at være i arbejde frem for på kontanthjælp. Det skal få flere væk fra kontanthjælp og ind i arbejdsfællesskabet. Hvis ikke vi lykkes med dette, så kan vi ikke finansiere og værne om velfærden. Og det er helt afgørende for mig som konservativ.

Vejen til et selvstændigt og godt liv - hvor man er en del af fællesskabet, og hvor man tager ansvar for sig selv og sin familie - går gennem uddannelse og beskæftigelse. Vi må sikre et stærkt socialt sikkerhedsnet, der går hånd i hånd med det personlige ansvar for at forsørge sig selv og sin familie, hvis man kan.

Lige før nytår udkom mit ministerium med en analyse, der ser på effekten af kontanthjælpsreformen på udsatte unge. Analysen peger på, at der i dag er færre socialt udsatte i alderen 25-29 år i kontanthjælpssystemet som følge af reformen. Gruppen kommer i højere grad i uddannelse og beskæftigelse, og det bekræfter, at økonomiske incitamer også medvirker til at skubbe udsatte mennesker i den rigtige retning. Det er et meget positivt budskab.

Men incitamer er altså kun den ene side af sagen. Mit og regeringens fokus er derfor også at sætte ind over for de reelle sociale problemer, der også kan være i familier på offentlig overførsel – at åbne vejene ind i samfundets fællesskaber.

Lad mig slå fast, at jeg fuldt ud anerkender, at økonomien kan være stram for eksempelvis en familie på kontanthjælp. Derfor er det også helt afgørende, at ingen er på kontanthjælp i lang tid.

Når vi med satspuljen sætter massivt ind på både social- og beskæftigelsesområdet, så handler det om at sikre vejen til beskæftigelse for mennesker på kanten.

[Hvad jeg vil gøre]

Problemet er, at en stor del af den socialpolitiske indsats i dag ikke har nogen dokumenteret effekt. Og derfor arbejder jeg og regeringen for, at der i socialpolitikken i højere grad fokuseres på løsninger, som, vi ved, virker.

Det er ikke højere ydelser, der skal løse sociale problemer og fattigdom. Det skal sociale indsatser, der gør en reel forskel i længden.

[Afrunding]

Det er helt fair, at vi tager diskussionen om stigningen i julehjælp. Men jeg vil også minde om, at det at tage diskussionen her, er ikke kun noget, vi gør, december eller januar måned. Det er noget, vi skal gøre hele året. Vi skal tale om, hvordan vi bliver bedre til at bringe mennesker, som er på kanten, ind i fællesskabet.

En vigtig opgave i de kommende år bliver at få undersøgt og udbredt de mange indsatser, der virker lovende. Det har vi rigtig gode muligheder for. Det er organisationerne, der uddeler julehjælp, heldigvis også selv helt opmærksomme på.

Tak for ordet.